

Список використаних джерел:

1. Фоменко В.В. Навчальне визначення ідеальної фізичної моделі в курсі загальної фізики. *Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики*. Збірник наукових праць. Випуск IX. Кривий Ріг: Видавничий Відділ НМетАУ, 2011. С. 410-416.
2. Штофф В.А. Роль моделей в познанні: монографія. Ленінград: ЛГУ, 128 с. С. 59.
3. Фоменко В.В. Навчальне фізичне моделювання у модулі «Основи статистичної фізики і термодинаміки» курсу загальної фізики для не фізичних спеціальностей. *Наукові записки*. Випуск 72. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2007. Частина 1. С. 229-235.
4. Фоменко В.В. Ідеальні навчальні фізичні моделі модулю «Електрика і магнетизм» курсу загальної фізики для нефізичних спеціальностей. *Актуальні проблеми викладання та навчання фізики у вищих освітніх закладах*. Матеріали III міжнародної науково-методичної конференції (Львів, 8-9 жовтня 2009 р.). Львів: Ліга-Прес, 2009. С. 250-257.
5. *Физическая картина мира*: Веб-сайт. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Физическая_картина_мира (дата звернення 28.07.19).

В. В. Фоменко

*Летняя академия Национального авиационного университета,
г. Кропивницкий*

УЧЕБНОЕ ФИЗИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ КАК КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ ОСНОВА ФИЗИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ ДЛЯ НЕФИЗИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Работа посвящена роли и значению ментальных (т.е. идеальных, воображаемых) учебных физических моделей в совершенствовании курса общей физики для нефизических специальностей высших учебных заведений и его фундаментализации путем акцентирования и систематического воплощения представлений о модельном характере физического знания. В практическом аспекте это соответствует презентации физически конкретного материала курса на основе физически модельного контекста, то есть в виде структурированной сово-

купности ментальных учебных физических моделей систем. В работе рассмотрена систематика учебных физических моделей систем по разным основаниям, освещены их значение в формировании понимания соотношения физического знания с реальным миром, их роль в формировании системного мышления и их значение как основы внутренне-модульного структурирования курса. Рассмотрены также вопросы формирования физического научного мировоззрения в виде учебной версии физической картины мира, для которой ряд некоторых базисных моделей систем образует ее модельный каркас. Приводятся соответствующие выводы.

Ключевые слова: курс общей физики, учебные ментальные физические модели, физическая картина мира.

V. V. Fomenko

Flight Academy of the National Aviation University, Kropivnitskyi

EDUCATIONAL PHYSICAL MODELING AS A CONCEPTUAL BASIS OF PHYSICAL EDUCATION FOR NON-PHYSICAL SPECIALTIES

The work is devoted to the role and importance of mental (i.e., ideal, imaginary) educational physical models in improving a general physics course for non-physical specialties of higher educational institutions and its fundamentalization by emphasizing and systematically translating some ideas about the model sense of physical knowledge. In practical terms, that corresponds to the presentation of the physically specific material of the course by physically model context, that is, in the form of a structured set of mental educational physical models of systems. In this paper, systematics of educational physical models of systems for various reasons is considered; their significance in forming of understanding of the correlation of physical knowledge with the real world, their role in formation of the systemic thinking and their significance as the basis of the course-modular internal modulation are highlighted. The problems of the formation of a physical scientific world outlook in the form of an educational version of the physical picture of the world, for which some basic models of systems form its model framework, are also considered. The relevant conclusions are given.

Key words: general physics course, educational mental physical models, physical picture of the world.

Отримано: 21.08.2019

УДК 331.45:373.5.011.3-051:53

DOI: 10.326626/2307-4507.2019-25.157-161

О. Г. Черна

*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
e-mail: oksanachorna98@gmail.com; ORCID: 0000-0002-9235-189X*

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

У статті розглянуто питання організації професійної діяльності вчителя фізико-технологічного профілю у системі управління охороною праці в закладі освіти. Доведено, що організація діяльності вчителя фізико-технологічного профілю з обов'язковим урахуванням вимог нормативних документів з охорони праці та безпеки життєдіяльності до створення безпечних умов навчання у кабінетах фізики, трудового навчання, навчальних майстернях забезпечить ефективне управління охороною праці в закладі освіти. Аналіз ефективності системи управління охороною праці виявляє вплив ужитих заходів з дотримання безпеки на виникнення нещасних випадків у кабінетах фізики (трудового навчання), ситуацій погіршення стану здоров'я, чинників створення небезпечних ситуацій.

Ключові слова: охорона праці, система, управління, професійна діяльність, безпечні умови, кабінет фізики, навчальна майстерня, нормативні документи.

Постановка проблеми. Найважливішим із завдань керівництва навчального закладу перед працівниками, учасниками освітнього процесу є створення безпечних умов освітнього процесу згідно із законодавством про охорону праці, не припустимість проведення освітнього процесу за наявності шкідливих та небезпечних умов. Управління охороною праці в Україні здійснюється як на

загальнодержавному, регіональному, так і на рівнях галузі освіти та навчального закладу. Система управління охороною праці – складова загальної системи управління навчальним закладом, яка сприяє запобіганню нещасним випадкам та професійним захворюванням, а також небезпеки для інших осіб, що виникає у процесі діяльності. Включає в себе комплекс взаємопов'язаних захо-

дів на виконання вимог законодавчих та нормативних актів з охорони праці [3, 4].

Управління охороною праці в навчальному закладі – це система відносин, спрямованих на організацію діяльності щодо безпеки праці, збереження життя та здоров'я учасників освітнього процесу, які реалізуються через сукупність взаємопов'язаних правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, медично-профілактичних методів і засобів.

Система управління охороною праці навчального закладу – це сукупність органів управління закладу, які на підставі комплексу нормативної документації проводять цілеспрямовану, планомірну діяльність щодо здійснення завдань і функцій управління з метою забезпечення здорових, безпечних і високопродуктивних умов праці [1].

Організація роботи з охорони праці в закладах освіти здійснюється на основі Кодексу цивільного захисту України, а також за такими основними нормативними документами: Положенням про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26 грудня 2017 р. №1669; Положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18 квітня 2006 р. № 304 (зі змінами); Положенням про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 31 серпня 2001 р. № 616.

Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти поширюється на заклади дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), позашкільної, спеціалізованої, фахової передвищої, вищої освіти та заклади післядипломної освіти, установи, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України. Воно визначає єдину систему організації роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу (учнів, студентів, курсантів, слухачів, аспірантів та працівників закладів освіти), а також обов'язки керівників та посадових осіб щодо забезпечення безпечних та нешкідливих умов навчання, утримання і праці, запобігання травматизму. Положенням визначено, що організація роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах освіти покладається на їх керівників [7].

Для успішної професійної діяльності вчителя фізико-технологічного профілю необхідне обов'язкове дотримання усіх вимог охорони праці та безпеки життєдіяльності, оскільки питання безпеки життя і охорони праці проходить через усю систему його фахової діяльності. Створення безпечних умов навчання у кабінетах фізики, трудового навчання, навчальних майстернях, проведення освітнього процесу, що регламентується законодавчими та нормативно-правовими актами з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності є пріоритетним завданням вчителя, оскільки він є відповідальним за збереження життя і здоров'я здобувачів освіти під час освітнього процесу [10].

Метою наукової статті є розкриття особливостей професійної діяльності з охорони праці та безпеки життєдіяльності вчителя фізико-технологічного профілю у системі управління охороною праці в закладі освіти.

Виклад основного матеріалу. Управління охороною праці в закладі освіти здійснюють: керівник – загальне керівництво функціонуванням системи управління охороною праці; заступники керівника – керівництво за напрямками діяльності.

У системі управління охороною праці застосовуються організаційно-розпорядчі, соціально-психологічні та економічні методи. Організаційно-розпорядчі методи управління охороною праці передбачають розподіл обов'язків, прав і персональної відповідальності всіх працівників за виконання робіт із забезпечення безпечних умов праці в рамках їх посадових обов'язків та відповідно до законодавства. Організаційно-розпорядчі методи управління реалізуються за допомогою видання наказів, розпоряджень, рішень. Соціально-психологічні методи управління охороною праці реалізуються за допомогою профорієнтаційної роботи, професійного відбору, навчання та підвищення кваліфікації працівників, проведення пропагандистської роботи з охорони праці.

Доцільно визначити умови, які забезпечують ефективність функціонування системи управління охороною праці:

- наявність і цілеспрямованість комплексних заходів та інших планів робіт щодо запобігання виробничому травматизму та професійним захворюванням, усуненню небезпечних та шкідливих факторів, підвищення рівня охорони праці;

- навчання та інструктаж працівників і здобувачів освіти з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності, матеріально-технічне забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту, забезпечення безпечного стану будівель і споруд, устаткування, виробничих процесів, забезпечення санітарно-побутовими приміщеннями, проведення медичних оглядів, протипожежний захист тощо [1; 3]. Примірний тематичний план та примірна програма навчання з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 31 січня 2019 року № 97 рекомендується використовувати керівникам закладів вищої освіти, підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України для організації навчання, підвищення кваліфікації посадових осіб та працівників закладів освіти (див. *табл. 1*);

- наявність посадових інструкцій з охорони праці та врахування в них завдань і функцій управління охороною праці посадових осіб;

- виконання планів, заходів, приписів, пропозицій з охорони праці;

- контроль, облік, аналіз роботи з охорони праці, проведення контролю, перевірок санітарно-технічного стану, атестації робочих місць за умовами праці, проведення днів охорони праці, виконання приписів служби охорони праці і державних інспекцій тощо.

Відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти [4] завідувачі кабінетів, учителі, керівники гуртків несуть відповідальність за безпечний стан робочих місць, обладнання, приладів, інвентарю тощо. Вони здійснюють заходи для створення здорових і безпечних умов освітнього процесу, забезпечують виконання чинних правил і норм з безпеки і гігієни праці та навчання.

Таблиця 1.

Примірний тематичний план навчання та підвищення кваліфікації з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності

№ з/п	Найменування теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Законодавство України про охорону праці.	2
2.	Тема 2. Законодавство України з питань безпеки життєдіяльності.	2
3.	Тема 3. Організація роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності	2
4.	Тема 4. Вибухонебезпека і вибухозахист.	2
5.	Тема 5. Електробезпека.	2
6.	Тема 6. Пожежна безпека.	2
7.	Тема 7. Техногенна безпека.	2
8.	Тема 8. Радіаційна безпека.	2
9.	Тема 9. Безпека дорожнього руху.	2
10.	Тема 10. Цивільний захист. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.	2
11.	Тема 11. Гігієна праці. Медичні огляди. Профілактика професійних отруєнь і захворювань.	2
12.	Тема 12. Профілактика травматизму невинного характеру. Травматизм у побуті.	2
13.	Тема 13. Психологія безпеки праці.	2
14.	Тема 14. Охорона навколишнього середовища. Біологічна та	2
15.	Тема 15. Надання домедичної допомоги потерпілим у разі нещасного випадку.	2
16.	Тема 16. Контроль, перевірка знань.	6
	Всього	36

Діяльність під час занять в кабінетах природничо-математичних предметів в закладах освіти регламентується такими нормативними документами: Наказ МОН України від 22.06.2016 № 704 «Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для кабінетів природничо-математичних предметів загальноосвітніх навчальних закладів»; Вимоги до засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для кабінетів фізики Лист МОН України № 1088 від 15 жовтня 2015 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо забезпечення кабінетів фізики загальноосвітніх навчальних закладів засобами навчання та обладнання»; Положення про навчальні кабінети з природничо-математичних предметів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджене наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14.12.2012 № 1423, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 03.01.2013 за № 44/22576; Правила безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії загальноосвітніх навчальних закладів, затверджені наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 16.07.2012 № 992, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 03.08.2012 за № 1332/21664; Інструктивно-методичні матеріали «Безпечне-проведення занять у кабінетах природничо-математичного напрямку загальноосвітніх навчальних закладах» (Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.02.2012 № 1/9-72); Правил безпеки під час занять у навчальних і навчально-виробничих майстернях навчальних закладів системи загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.08.2007 №730, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 29 серпня 2007 р. за № 990/14257; Правил пожежної безпеки для навчаль-

них закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 № 974, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2016 р. за № 1229/29359.

Перед початком нового навчального року кабінети (лабораторії), навчальні майстерні навчального закладу приймає комісія, створена за наказом керівника навчального закладу, про що складається акт-дозвіл на проведення занять. Учитель, який проводить навчання в кабінеті (навчальній майстерні) повинен перевіряти комплектність протипожежного обладнання, засобів надання першої допомоги та стежити за їх справним станом.

Кабінети фізики, трудового навчання, навчальні майстерні забезпечуються аптечкою з набором медикаментів, перев'язувальних засобів і приладь. У разі нещасного випадку, що трапився з учнем під час проведення освітнього процесу в кабінеті, навчальній майстерні учитель повинен терміново організувати надання першої допомоги потерпілому відповідно до чинних документів.

Під час освітнього процесу вчитель проводить з учнями інструктажі з безпеки життєдіяльності. Програми їх проведення повинні містити питання особистої безпеки та безпеки оточуючих відповідно до напрямку проведення заходів. Такі інструктажі проводяться з наступною перевіркою знань та навичок, ігрових тренінгів тощо. На початку навчального року перед початком занять у кожному кабінеті фізики (трудового навчання) проводиться первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності. Мета такого інструктажу – формування відповідального ставлення учнів до питань особистої безпеки та безпеки тих, хто їх оточує, свідоме розуміння необхідності захисту та збереження свого власного здоров'я, дотримання правил безпечної поведінки в умовах виникнення екстремальних ситуацій, у тому числі аварій, і уміння надати першу допомогу і самопомогу у разі нещасних випадків.

Шкільні меблі повинні відповідати Державним санітарним правилам і нормам влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу, а їх розміщення здійснюватися відповідно до вимог Державних будівельних норм України ДБН В.2.2-3-97 Будинки та споруди навчальних закладів [1; 6].

На кожний кабінет фізики, трудового навчання складається паспорт кабінету, у якому визначають основні параметри: освітлення, площа, наявність інженерних мереж (водопостачання, каналізація, вентиляція, тепломережа, електромережа), забезпечення меблями, обладнанням, підручниками, посібниками, приладдям тощо.

Забороняється у кабінетах фізики, трудового навчання (технологій) використовувати пристрої, прилади, обладнання, що не відповідають вимогам безпеки праці; використовувати електричне обладнання, що не відповідає вимогам державних стандартів.

Планування роботи вчителя полягає: у налагодженні техніки, обладнання, підготовка їх до занять; своєчасній перевірці електрообладнання, його заземлення, стану ізоляції електропроводки; забезпечення санітарно-гігієнічних вимог та безпеки праці; збереження матеріальних цінностей та ведення їх обліку. Як приклад, перелік документів необхідних для ефективного здійснення фахової діяльності вчителя трудового навчання (технологій) зазначено в [10].

Наведемо аналогічний перелік документів, який повинен бути у кабінеті фізики:

1. Акт-дозвіл на проведення занять у кабінеті фізики.

2. Паспорт кабінету фізики.

3. Журнал реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти.

4. Інструкції з безпеки для учнів під час проведення занять у кабінеті фізики.

Наведемо основні розділи інструкції з безпеки життєдіяльності під час занять в кабінеті фізики:

I. Загальні положення

Правила безпеки під час проведення освітнього процесу в кабінеті фізики поширюються на всіх учасників освітнього процесу, які працюють, або навчаються в кабінеті фізики.

1.1. Основні небезпечні та шкідливі чинники у роботі: травмування електричним струмом; перевтомлення органів зору та слуху; фізичне травмування; навантаження на опорну систему.

1.2. Не приступати до роботи без інструктажу на робочому місці.

1.3. Неухильно виконувати всі правила поведінки учнів у кабінеті фізики.

1.4. Під час перерви кабінет обов'язково провітрювати.

1.5. Тримати в чистоті і порядку своє робоче місце.

1.6. Дотримуватися трудової дисципліни, не відволікати від роботи інших.

1.7. Виконувати тільки доручену вчителем роботу.

II. Вимоги техніки безпеки перед початком роботи

2.1. Основними видами роботи в кабінеті фізики є: проведення лабораторних робіт; проведення практичних робіт; демонстрації аудіовізуальних засобів навчання та унаочнення.

2.2. Детально ознайомитись з інструкцією роботи.

2.3. Перевірити справність лабораторного обладнання.

III. Вимоги техніки безпеки під час виконання робіт

3.1. Працювати з приладами на визначеній інструкцією відстані.

3.2. Працювати не сутулячись, тримати поставу.

3.3. Учні, які носять окуляри, працюють в окулярах.

3.4. Виконувати лише завдання відповідно до визначеної інструкції.

3.5. Без дозволу вчителя не виконувати інші види діяльності з обладнанням.

IV. Вимоги техніки безпеки після закінчення роботи

4.1. Зібрати прилади за вказівкою вчителя.

4.2. Переглянути правильність їхньої комплектації.

V. Вимоги техніки безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Про всі проблемні та аварійні ситуації необхідно негайно повідомити вчителя.

5.2. При опіках вогнем необхідно: промити обпечену частину великою кількістю холодної води; накласти марлеву пов'язку, просякнуту спиртом; викликати в разі необхідності лікаря.

5.3. При порізах склом необхідно: у разі великої кровотечі припинити її тугою пов'язкою і викликати лікаря; у разі капілярної кровотечі обробити рану зеленою, забинтувати руку.

5.4. При фізичних травмах (ударах): туго зав'язати бинтом місце удару.

5.5. Під час виникнення пожежі необхідно організовано покинути приміщення та повідомити пожежну охорону, або директора школи.

5. Аптечка кабінету фізики.

Примірний перелік медикаментів, перев'язувальних засобів і приладів шкільних кабінетів фізики та хімії:

1. Аміаку розчин 10% 40 мл – 1 фл.
2. Бинт марлевий медичний нестерильний 10 м x 5 см – 2 уп.
3. Бинт марлевий медичний стерильний 10 м x 5 см – 2 уп.
4. Болезаспокійливі засоби (анальгін, цитрамон тощо) – 1 уп.
5. Борної кислоти розчин спиртовий 2% (3%) 10 (20) мл – 1 фл.
6. Розчин брильянтової зелені спиртовий 1% 15 (20) мл – 1 фл.
7. Вазелін мазь 20 (25) г – 1 уп.
8. Валідол 0,06 № 10, таблетки – 1 уп.
9. Вата медична гігроскопічна стерильна 100 г – 1 уп.
10. Джгут кровоспинний гумовий – 1 шт.
11. Йоду розчин спиртовий 5% 20 мл – 1 фл.
12. Лейкопластир 0,05 x 5 м – 1 шт.
13. Ножиці медичні – 1 шт.
14. Перекису водню розчин 3% 25 (40) мл – 1 фл.
15. Пінцет – 1 шт.
16. Пластир бактерицидний 2,3 x 7,2 см – 5 шт.
17. Серветки марлеві медичні стерильні – 2 уп.

Комплектування аптечки й складання інструкції з надання першої (долікарської) допомоги роблять за погодженням з персоналом медпункту навчального закладу. Відповідальність за наявність медикаментів, перев'язувальних засобів, а також за належний стан аптечки покладається на завідувача кабінетом фізики (вчителя фізики).

6. Графік зайнятості кабінету фізики у поточному навчальному році.

7. Матеріально-технічне забезпечення кабінету фізики.

8. Інвентарна книга обліку матеріально-технічного обладнання кабінету фізики.

9. Протоколи перевірки захисного заземлення.

10. Посадова інструкція учителя фізики, лаборанта кабінету фізики затверджені директором школи і погоджені з профспілковим комітетом.

11. План евакуації учнів на випадок виникнення пожежі.

12. Нормативні й інструктивні матеріали з охорони праці, техніки безпеки, безпеки життєдіяльності, що діють у закладах освіти.

13. Журнал адміністративно-громадського контролю стану охорони праці в навчальному закладі.

14. Протипожежні засоби.**15. Куточок** з безпеки життєдіяльності.

Створюючи безпечні умови під час проведення занять в кабінетах фізики, трудового навчання, адміністрація і вчителі, зокрема, забезпечують здорові і безпечні умови перебування учнів у кабінетах, безпечну експлуатацію приладів та обладнання, створюють оптимальний режим роботи та навчання, що загалом зменшує можливість настання нещасного випадку під час освітнього процесу. Оцінювання ефективності системи управління охороною праці здійснюється за показниками зростання якості і успішності, результативністю матеріального і морального стимулювання, розроблення та впровадження заходів із охорони праці.

Висновки. Організація діяльності вчителя фізико-технологічного профілю з обов'язковим урахуванням вимог нормативних документів з охорони праці та безпеки

життєдіяльності до створення безпечних умов навчання у кабінетах фізики, трудового навчання, навчальних майстернях забезпечить ефективне управління охороною праці в закладі освіти. Система управління охороною праці, що розроблена та впроваджена в навчальному закладі, потребує постійного удосконалення. Висновки за результатами аналізу ефективності системи управління охороною праці повинні бути задокументовані та офіційно доводитись до відома осіб, відповідальних за конкретний елемент (елементи) управління охороною праці для реалізації відповідних заходів. Аналіз ефективності системи управління охороною праці виявляє вплив ужитих заходів з дотримання безпеки на виникнення нещасних випадків у навчальному закладі, ситуацій погіршення стану здоров'я, чинників створення небезпечних ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник / Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 276 с.
2. Державні будівельні норми ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів», затверджені наказом Державного комітету України у справах містобудування і архітектури від 27 червня 1996 року № 117.
3. Кулик В.Є. Система управління охороною праці в навчальному закладі / Є.В. Кулик // Постметодика. – 2012. – № 5. – С. 36-41.
4. Лист МОН № 1/9-72 від 01.02.2012 р. Про інструктивно-методичні матеріали «Безпечне проведення занять у кабінетах природничо-математичного напрямку загальноосвітніх навчальних закладів».
5. Лист Міністерства освіти і науки України від 26 квітня 2013 року № 1/9- 305 «Про використання Інструктивно-методичних матеріалів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності у навчально-виховному процесі та інших нормативно-правових актів, визначених чинним законодавством».
6. Основи охорони праці : навчальний посібник / Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 224 с.
7. Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затверджене наказом МОН України № 1669 від 26.12.2017 р.
8. Правила безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії загальноосвітніх навчальних закладів, затверджені наказом Міністерства надзвичайних ситуацій № 992 від 16.07.2012 р.
9. Правила безпеки під час занять у навчальних і навчально-виробничих майстернях навчальних закладів системи загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.08.2007 № 730.
10. Чорна О.Г. Організація охорони праці у професійній діяльності вчителя технологій / О.Г. Чорна // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна /

[редкол.: П.С. Атаманчук (голова, наук. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. – Вип. 24: STEM-інтеграція як важлива передумова управління результативністю та якістю фізичної освіти. – С. 183-186.

О. Г. Чорная

*Каме́нец-Подольский национальный университет
имени Ивана Огиенко*

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ УЧИТЕЛЯ ФИЗИКО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ОХРАНОЙ ТРУДА В УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ

В статье рассмотрены вопросы организации профессиональной деятельности учителя физико-технологического профиля в системе управления охраной труда в учебном заведении. Доказано, что организация деятельности учителя физико-технологического профиля с обязательным учетом требований нормативных документов по охране труда и безопасности жизнедеятельности к созданию безопасных условий обучения в кабинетах физики, трудового обучения, учебных мастерских обеспечит эффективное управление охраной труда в учебном заведении. Анализ эффективности системы управления охраной труда определяет влияние принятых мер по соблюдению безопасности на возникновение несчастных случаев в кабинетах физики (трудоу обучения), ситуаций ухудшения состояния здоровья, факторов создания опасных ситуаций.

Ключевые слова: охрана труда, система, управление, профессиональная деятельность, безопасные условия, кабинет физики, учебная мастерская, нормативные документы.

O. G. Chorna

Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University

PROFESSIONAL ACTIVITY OF TEACHER OF PHYSICAL AND TECHNOLOGICAL PROFILE IN THE SYSTEM OF MANAGEMENT OF SAFETY IN EDUCATION INSTITUTION

The article deals with the issues of organization of professional activity of the teacher of physical and technological profile in the system of management of occupational safety in the educational establishment. It is proved that the organization of activity of the teacher of physical-technological profile with obligatory taking into account requirements of normative documents on safety and vital activity to creation of safe conditions of study in the offices of physics, labour training, training workshops will provide effective management of labour protection in the educational establishment. An analysis of the effectiveness of the occupational health and safety management system should reveal the impact of the safety measures taken on the occurrence of accidents in physics offices (work training), situations of deterioration of health status, factors of creating dangerous situations.

Key words: occupational safety, system, management, professional activity, safe conditions, office of physics, training workshop, regulatory documents.

Отримано: 24.04.2019